

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความนำ

จากหลักการได้เปรียบเทียบทุนการผลิตสินค้าระหว่างประเทศในลักษณะของการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ สรุปได้ว่าการค้าระหว่างประเทศก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่าง ๆ อย่างมาก เมื่อมีการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศกันแล้ว สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาถึงก็คือ ระบบการเงินระหว่างประเทศซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการอำนวยความสะดวกทางการค้าเพราะแต่ละประเทศใช้เงินตราสกุลต่างกัน ดังนั้นในการชำระเงินระหว่างประเทศจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนจากเงินตราสกุลหนึ่งเป็นอีกสกุลหนึ่ง ตามความประสงค์ของผู้ซื้อขาย โดยผู้ขายจะกำหนดราคาขายตามเงินสกุลหลักที่ตนต้องการเทียบค่าเมื่อได้แล้วก็สามารถนำไปขอแลกเป็นเงินตราภายในประเทศเพื่อการใช้จ่ายต่อไป¹ ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของสกุลเงินประเทศต่าง ๆ

นับตั้งแต่ประเทศต่าง ๆ เริ่มใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวอย่างแพร่หลายทำให้ค่าของเงินในระบบการเงินระหว่างประเทศมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนมีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจต่างประเทศและมีผลเชื่อมโยงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศด้วย ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศจึงได้พยายามศึกษาวิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้ดุลยภาพ (Equilibrium Exchange Rate) เพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายกำหนดค่าเงินของคนกับต่างประเทศ ทั้งนี้ไม่ว่าประเทศนั้น ๆ จะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนประเภทใดก็ตาม เช่น การผูกค่าเงินไว้กับเงินสกุลหลักเพียงสกุลเดียว การผูกค่าเงินไว้กับเงินหลายสกุลหรือการปล่อยให้ค่าเงินลอยตัวเป็นต้น โดยเฉพาะในหลาย ๆ ประเทศที่ประสบกับปัญหาค่าเงินค่าและดุลการชำระเงินอยู่เสมอ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามกำหนดวิธีในการวัดระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ดุลยภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางนโยบายปรับค่าเงินกับต่างประเทศ

¹ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ, เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 93-94

สำหรับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยนั้น มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นระยะ โดยเฉพาะในระยะที่ระบบการเงินระหว่างประเทศมีความผันผวนมาก ๆ ด้วยแล้วอัตราแลกเปลี่ยนของไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมด้วยเพื่อรักษาฐานะภาพในด้านดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศไว้ จนในที่สุดเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2527 ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนด้วยการผูกค่าเงินบาทไว้กับกลุ่มสกุลเงินที่เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ (Pegged to basket of currencies) แทนการใช้วิธีผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินเหรียญสหรัฐฯ เพียงสกุลเดียว ดังนั้นปัญหาจึงอยู่ที่ว่าจะสามารถกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ดุลยภาพได้อย่างไร โดยพยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างค่าของเงินบาทกับสกุลเงินตราต่างประเทศอื่น ๆ ที่ได้ดุลยภาพซึ่งจะอำนวยความสะดวกต่อการคิดต่อการค้ากับต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การกำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศและภาคการค้าระหว่างประเทศ เป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยมีลักษณะ เป็นประเทศเปิดปริมาณการค้ากับต่างประเทศอยู่ในอัตราส่วนสูง เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่าเงินหรือการเลือกค่าเงินนโยบายระบบอัตราแลกเปลี่ยน เป็นแบบใดก็ตามย่อมมีผลกระทบต่อภาวะธุรกรรมกับต่างประเทศ (International Transactions.) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างสำคัญคือ เนื่อง

* ดังนั้นวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้ ก็เพื่อให้สามารถทราบถึงกลไกการปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างค่าเงินบาทกับค่าสกุลเงินตราต่างประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยศึกษาในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับตัวแปร (Variable) สำคัญที่กำหนดขึ้นตามแบบจำลองทางการเงิน (Monetary Approach) ซึ่งเป็นแนววิธีการหนึ่งได้รับการพัฒนามาจากนัก เศรษฐกิจด้านการเงินระหว่างประเทศอย่างมีระบบหลัก เกณฑ์นำเชื่อถือ และถูกนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในเชิงวิพากษ์และปฏิบัติอันจะนำมาซึ่งแนวทางนโยบายในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ดุลยภาพ (Equilibrium Exchange Rate) กับสภาวะแวดล้อมต่อการทำธุรกรรมกับต่างประเทศ ลักษณะแนวทางการศึกษานี้แสดงถึงกรอบของแนวความคิด อย่างเป็นระบบ เชื่อว่าการศึกษาดังกล่าวจะสามารถสนองตอบปัญหาค้นคว้าต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. เพื่ออธิบายถึงอัตราค่าของเงินบาทเทียบกับค่าของเงินของกลุ่มสกุลเงินตราต่างประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยคำนวณออกมาในรูปของ Effective Exchange Rate ทดสอบความสัมพันธ์กับตัวแปรที่กำหนดตามแนว Monetary Approach
2. เพื่อทดสอบความเหมาะสมในการนำวิธีการ Monetary Approach มาใช้ในการกำหนดค่าเงินบาท
3. เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดค่าเงินบาทที่เหมาะสมหรือ Equilibrium Exchange Rate
4. เพื่อสามารถเป็น เครื่องมือประกอบอย่างหนึ่งในการประมาณแนวโน้มค่าของเงินบาททั้งในระยะสั้นและระยะยาว

1.3 ผลงานศึกษาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยน

นับตั้งแต่เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการเงินระหว่างประเทศในช่วงทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา นักเศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศได้พยายามศึกษาถึงแนวความคิดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่ได้ดุลยภาพ (Equilibrium Exchange Rate) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายค่าเงิน เนื่องจากผลกระทบของค่าเงินตราต่างประเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในธุรกรรมระหว่างประเทศโดยมีแนวความคิดในการกำหนดแบบจำลองค่าของเงินที่แตกต่างกันสามารถแบ่งแนวทางการศึกษาออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ การศึกษาตามแนวความคิดด้าน Traditional Flow Model ด้าน Monetary Model และด้าน Portfolio Balance Model ดังนี้

ก. แนวความคิดด้าน Traditional Flow Model แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญต่อภาคการค้าระหว่างประเทศในบัญชีดุลการค้าและบริการ (Current Account) ที่ประกอบด้วยการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ โดยการให้ความสำคัญของอัตราแลกเปลี่ยนหรือค่าของเงินขึ้นอยู่กับปริมาณอุปสงค์และอุปทานของเงินที่เกิดจากการขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ กล่าวคือตามแนวคิดนี้ให้ความสำคัญของราคาสินค้าและบริการสัมพันธ์ระหว่างราคาภายในประเทศและราคาของประเทศคู่ค้า (Relative Price) และรายได้ที่แท้จริงสัมพันธ์ระหว่างในประเทศและของประเทศคู่ค้า (Relative Real Incomes) ที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน

ดังนั้นจึงได้มีการสร้างแบบจำลองความงานศึกษาของ Pearce โดยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับราคาและรายได้สัมพันธ์ระหว่างภายในประเทศและต่างประเทศโดยมีสมการ

ในการศึกษาดังนี้²

$$e = f(y-y^*, p-p^*) \quad (1.1)$$

โดย $e = \log$ ของอัตราแลกเปลี่ยน

$y-y^* = \log$ ของรายได้สัมพัทธ์ระหว่างภายในและต่างประเทศ

$p-p^* = \log$ ของราคาสัมพัทธ์ระหว่างภายในและต่างประเทศ

สำหรับความสัมพันธ์ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนสรุปผลได้ดังนี้
ถ้าราคาสินค้าภายในประเทศ (Domestic prices) สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับราคาสินค้าต่างประเทศ (Foreign prices) แล้วจะมีผลทำให้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้นขณะที่การส่งออกสินค้าคงที่หรือน้อยลงย่อมทำให้ปริมาณเงินตราต่างประเทศล้นน้อยลงมีผลทำให้อัตราแลกเปลี่ยนหรือค่าของเงินลดลง ท่านเองเดียวกับถ้ารายได้ที่แท้จริงในประเทศ (Domestic Real Income) สูงขึ้นมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าแล้ว ย่อมทำให้ค่าของเงินลดลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายได้มีแนวโน้มทำให้มีการใช้จ่ายซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้นดุลการค้า เลวลงปริมาณเงินตราต่างประเทศล้นน้อยลงด้วย

จากการพิจารณาตามแนวความคิดข้างต้นจะเห็นว่ายังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการกำหนดพฤติกรรมด้านตลาดเงินทุนคือในบัญชีเงินทุนมิได้มีการให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมของการโยกย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เพราะในด้านการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของปริมาณเงินตราต่างประเทศ ซึ่งการโยกย้ายเงินทุนระหว่างประเทศในบัญชีทุน (Capital Account) ย่อมมีผลต่อปริมาณเงินตราต่างประเทศ

ข. แนวความคิดด้าน Portfolio Balance Model แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกลงทุนของบุคคลที่เลือกถือทรัพย์สินทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับความมั่งคั่งและอัตราผลตอบแทนของแต่ละหลักทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับโดยมีสมมุติฐานว่าผู้เลือกลงทุนในหลักทรัพย์ใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงของอัตราผลตอบแทน โดยจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดแม้จะมีความไม่แน่นอนก็ตาม ทั้งนี้

²Douglas K. Pearce, "Alternative Views of Exchange Rate Determination," Economic Review : Federal Reserve Bank of Kansas City (February 1983) : 23-30.

ความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนกับตัวแปรต่าง ๆ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลสามารถเลือกลงทุนหลักทรัพย์ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ³ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ของบุคคลใดก็ตามในแต่ละประเทศสามารถเลือกลงทุนได้ทั้งหลักทรัพย์ในประเทศและต่างประเทศก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศซึ่งในที่สุดจะมีผลกระทบคือค่าของเงินหรืออัตราแลกเปลี่ยน

ประเด็นในการสร้างแบบจำลองกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามแนวความคิดนี้เกิดจากการสร้างสมการความต้องการเลือกลงทุนหลักทรัพย์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีสมมุติฐานว่าทรัพย์สินในประเทศและต่างประเทศสามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ดังนี้

$$B = b(i, i^*)w \quad (1.2)$$

$$EF = f(i, i^*)w \quad (1.3)$$

โดย

B = ปริมาณหลักทรัพย์ในประเทศสุทธิ (Net supply of domestic bonds)

F = ปริมาณการถือครองหลักทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ (Net holding of foreign bonds)

i, i^* = อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศและต่างประเทศ

w = ดัชนีความมั่งคั่งของประเทศ (Wealth)

E = อัตราแลกเปลี่ยน (Price of foreign exchange)

³Ralph Tryon, Ralph Smith, and Peter Hooper, Model of Exchange Rate Determination and Their Empirical Content in The light of The Federal Reserve Board Model," paper presented at a meeting of central-bank economists to discuss recent developments in the economic analysis of exchange rate , Bank For International Settlements, 15-16 December 1982, P. 8-10.

เมื่อเปรียบเทียบการถือครองหลักทรัพย์ระหว่างในประเทศและต่างประเทศแล้ว จะ
 ได้ความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนกับตัวแปรสำคัญดังนี้

$$(1.2) \div (1.3) \quad B/EF = \frac{b(i, i^*)w}{f(i, i^*)w} \quad (1.4)$$

$$E = d(i, i^*) \frac{B}{F} \quad (1.5)$$

สมการ (1.5) เป็นแบบจำลองที่ใช้ศึกษาพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงของตัวแปร
 อัตราดอกเบี้ยและปริมาณการถือหลักทรัพย์เปรียบเทียบระหว่างประเทศอย่างง่าย ๆ ซึ่งจาก
 งานศึกษาของ Frankel ได้นำไปใช้ในการอธิบายอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินเหรียญ
 สหรัฐฯ กับเงินมาร์คเยอรมันโดยใช้แบบจำลองดังนี้⁴

$$e = d + g(i, i^*) + rb + hf \quad (1.6)$$

โดย $e = \log$ ของอัตราแลกเปลี่ยน

$i, i^* =$ อัตราดอกเบี้ยภายในและต่างประเทศ

$b = \log$ ของหลักทรัพย์ในประเทศ

$f = \log$ ของหลักทรัพย์ต่างประเทศ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าค่า
 ประเทศแล้ว จะทำให้ค่าเงินในประเทศมีค่าสูงขึ้นกล่าวคือ สัมประสิทธิ์หน้า g มีค่าเป็น
 ลบ ส่วนด้านการถือหลักทรัพย์ในประเทศก็เช่นกัน ถ้าประชาชนในประเทศนิยมถือหลักทรัพย์
 ในประเทศของคนมากขึ้นค่าเงินก็จะสูงขึ้นและในทางกลับกันถ้าประชาชนมีการเลือกถือหลัก
 ทรัพย์ต่างประเทศมากขึ้นแล้ว ค่าเงินของประเทศก็จะลดลง อย่างไรก็ตามผลงานศึกษาของ

⁴Jeffrey A. Frankel, "Monetary and Portfolio-Balance Models of Exchange Rate Determination," in Economic Interdependence and Flexible Exchange Rates, ed. Jagdeep S. Bhandari and Bluford H. Putnam (Cambridge, Massachusetts : The MIT Press, 1983), PP. 95-103.

Frankel ยังสรุปว่าในการกำหนดตัวแปรปริมาณหลักทรัพย์ทั้งในและต่างประเทศเป็นเรื่องยุ่งยากมากและผลการศึกษาดังกล่าวได้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

ค. แนวความคิดด้าน Monetarist Model แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญกับปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ (Money Supply) ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาซึ่งเมื่อนำไปเชื่อมโยงกับทฤษฎีในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามแนวความคิด Purchasing Power Parity แล้ว จะได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินใดก็ตามขึ้นอยู่กับระดับราคาโดยเปรียบเทียบระหว่างในประเทศและต่างประเทศ กล่าวคือ ถ้าระดับราคาภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นแล้วค่าเงินของประเทศนั้นก็จะมีแนวโน้มลดลง เมื่อเทียบกับต่างประเทศที่ระดับราคาไม่เพิ่มขึ้นมากนัก สำหรับรายละเอียดของแนวความคิดนี้จะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 3 โดยสรุปแบบจำลองที่ใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนกำหนดให้ขึ้นอยู่กับอุปทานของเงิน รายได้ประชาชาติที่แท้จริง และอัตราดอกเบี้ย โดยเปรียบเทียบ

สำหรับผลงานการศึกษาเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยนั้น กล่าวได้ว่ามีน้อยมากส่วนใหญ่ยังเป็นการศึกษาในเชิงทฤษฎีองหาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนไม่ค่อยจะให้ความสำคัญต่อการศึกษาดังกล่าวถึงปัจจัยที่กำหนดค่าของอัตราแลกเปลี่ยนกันอย่างกว้างขวาง เช่นการศึกษาในต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในที่นี้จะได้กล่าวถึงผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย ซึ่งมีผลบางส่วนต่อการนำมาใช้ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้แก่ ผลงานของ ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ และคณะ เรื่อง "ดัชนีค่าเงินบาทและค่าเงินบาทที่เหมาะสม"⁵ ในรายงานศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาถึงการวัดแนวโน้มค่าของเงินบาทเปรียบเทียบกับกลุ่มสกุลเงินตราต่างประเทศ เพื่อพิจารณาว่าในช่วงใดค่าเงินบาทของประเทศไทยมีค่าต่ำไป (Undervalued) หรือสูงไป (Overvalued) โดยใช้วิธีหาค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Effective Exchange Rate) ด้วยการเลือกใช้ค่าถ่วงน้ำหนักแบบต่าง ๆ แล้วทำเป็นค่าดัชนีเงินบาทจะได้เป็นดัชนี

⁵ ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ และคณะ, "ดัชนีค่าเงินบาทและค่าเงินบาทที่เหมาะสม," หน่วยวิจัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ฝ่ายวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย, เมษายน 2522, หน้า 1-30.

ค่าเงินบาทเทียบกับกลุ่มสกุลเงินตราต่างประเทศ (Nominal effective exchange rate index) จากนั้นก็เทียบค่าเงินบาทที่เหมาะสมตามแนวความคิดของการเปรียบเทียบกำลังซื้อ (PPP) ก็จะได้ดัชนีค่าเงินบาทที่เหมาะสมขึ้นมาชุดหนึ่งโดยศึกษาค่าเงินบาทในช่วงระหว่างปี 2513-2520 ใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาสผลการศึกษารูปได้ว่า ค่าเงินบาทในช่วงระหว่างปี 2513-2518 มีค่าสูงเกินไป (Overvalued) เมื่อเปรียบกับค่าเงินบาทในปี 2516 แต่พอถึงในช่วงปี 2518-2520 ค่าเงินบาทเริ่มลดลงใกล้เคียงกับค่าที่เหมาะสมโดยมีเพียงบางช่วงเท่านั้นที่ค่าเงินบาทมีค่าต่ำกว่าที่เหมาะสม (Undervalued) จะเห็นได้ว่างานศึกษานี้ เป็นแค่เพียงการคำนวณหาค่าดัชนีอย่างง่ายเท่านั้นไม่ได้สร้างแบบจำลองกำหนดค่าเงินบาท

1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

สำหรับวิธีการศึกษาจะใช้แนวความคิดด้านการเงิน (Monetary Approach) มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ได้แบบจำลองของตัวแปรด้านการเงินที่สัมพันธ์กับอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้จากการคำนวณโดยการถ่วงน้ำหนักที่เหมาะสมแล้ว ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Ordinary Least Square คือการทำสมการถดถอยแบบมีตัวแปรที่ใช้อธิบายหลายตัว (Multiple regression) โดยจะศึกษาถึงวิวัฒนาการของระบบการเงินระหว่างประเทศของโลกจนถึงจุดเริ่มส่อเค้าแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2514 เมื่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาประกาศไม่รับแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาคือเป็นทองคำ เนื่องจากการขาดดุลอย่างหนัก ดังนั้นระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาตราปรวิวรรคทองคำตามข้อตกลง Bretton Woods ก็ได้เริ่มเสื่อมสลายลงหลายประเทศหันไปปรับอัตราแลกเปลี่ยนที่เคลื่อนไหวมากขึ้น อาทิ อังกฤษ อิตาลี เป็นต้น จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2516 ซึ่งนับเป็นจุดสิ้นสุดของระบบดังกล่าวหลายประเทศต่าง ๆ เริ่มหันไปใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวมากขึ้น กล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นของการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวได้เริ่มขึ้นในช่วงนี้และแพร่หลายมากยิ่งขึ้นอันมีผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย เรื่อยมา

ดังนั้นจึงได้กำหนดขอบเขตในการเลือกใช้ลักษณะข้อมูลคือ

1. ศึกษาถึงการกำหนดดัชนีค่าเงินบาทที่เหมาะสม (Effective Exchange Rate Index) ซึ่งคำนวณตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้ใช้เฉพาะดัชนีค่าเงินที่ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าการนำเข้า (Import Weighting) ของประเทศคู่ค้า 10 ประเทศที่สำคัญอันดับแรก

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง เพื่อนำมาเปรียบเทียบความ สอดคล้องคือ

- ช่วงสิ้นระหว่างปี พ.ศ. 2516-2522 ซึ่งเป็นช่วงปีที่ระบบการเงินระหว่าง ประเทศ เริ่มผันผวนเปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบลอยตัวกันอย่างแพร่หลาย และในช่วงนี้อยู่ระหว่าง วิกฤตการณ์ขึ้นราคาน้ำมันครั้งที่ 1 และ 2 โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นช่วงรายไตรมาส

- ช่วงยาวระหว่างปี พ.ศ. 2513-2525 ซึ่งเป็นช่วงปีที่ระบบการเงินล่อ ความเปลี่ยนแปลงผ่านวิกฤตการณ์ต่าง ๆ จนได้ข้อมูลถึงปัจจุบัน เพื่อให้สามารถอธิบายการ ปรับตัวในระยะยาวขึ้นโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา เป็นช่วงรายไตรมาสเช่นกัน

1.5 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

คาดว่าแบบจำลองที่ถูกสร้างขึ้นจะสามารถนำผลมาใช้อธิบายพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยได้ดีแล้วจะสามารถอำนวยความสะดวก ประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

1. สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจากตัวแปรกำหนด ^{สภาพ} สำคัญได้สอดคล้องถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ผลประโยชน์ต่อการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน

3. ผลต่อการกำหนดค่าเงินบาทต่อประเทศคู่ค้าให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. สามารถนำแบบจำลองดังกล่าวไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาพิจารณา เพื่อกำ หนดนโยบายเกี่ยวกับการเงินระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขและภาวะการต่าง ๆ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย